

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vsvardi Martyrologivm

Usuardus <Sangermanensis>

Lovanii, 1573

Capvt XXI. Quòd magna vtilitate excudantur gesta Martyrum olim per Romanæ Ecclesiæ notarios fidelissimè collecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42790

DE MARTYROLOGIIS,

Sanctorum vitas, eorumque præclarissima gesta, quæ adhuc in Ms. bibliothecis latent, & varijs iniurijs obnoxia sunt. Quod ut melius fiat, duo mihi adhibenda restant.

CAPVT XXI.

Quod magna vtilitate excudantur gesta Martyrum olim per Romanæ Ecclesiæ notarios fidelissimè collecta.

Scribit Damasus Pontifex in pontificali, capite siue Pontifice quarto, de Clemente. Hic fecit septem regiones diuidi Notarijs fidelibus Ecclesiæ, qui gesta martyrum sollicitè & curiose vnusquisque per regionem suam perquirerent: & rursus cap. 20. Hic (Antherus) gesta martyrum diligenter à notarijs exquisiuit, & in Ecclesia recondidit: propter quod à quodam Maximo prefecto martyr effectus est: & iterum sequenti capite. Hic (Fabianus) regiones diuisit diaconis, & fecit septem subdiacones, qui septem notarijs imminerent ut gesta martyrum in integrum colligerent.

Epist. 1

Quod ipsum clariùs constat ex Fabiani decretali epistola ad dilectissimos vbique catholice ecclesie ministros, in qua ait: Septem similiter subdiacones ordinauimus, qui septem notarijs imminerent, & gesta martyrum veraciter in integro colligerent, nobisque rimanda manifestarent. Quod etiam vos omnes agere monemus, ne in posterum aliquid qua ex his dubitatio fiat, quæstioq; oriatur, quoniam omnia quæ scripta sunt ad nostram doctrinam

Rom. 13

nam scripta sunt. Et quæ nostris temporibus veraciter scribuntur, ad futurorum doctrinam diriguntur. Et ideo fidelissimis hæc negotia committi præcipimus, ne aliqua in eis illusio inueniatur, ex qua fidelibus scandalum, quod absit, oriatur.] *Et rursus Damasus de Iulio primo.* Hic constitutum fecit, ut notitia quæ omnibus fidem facit per Notarios colligeretur, & ut omnium monumentorum in ecclesia confectio per primicerium Notariorum celebraretur.

Atque ex his constare arbitror, non tantum parta ecclesie pace, & martyrio sublato, sed & in media persecutione tyrannorum, ipsorum Martyrum gesta diligentissimè & fidelissimè esse conscripta, & collecta, ad futurorum nostramque doctrinam. Et ubi ea sunt? an in octo Aloysij tomis? non, nisi quædam apud Metaphrastem, & extra eum in prioribus Aloysij tomis forte vnum & alterum: & quorundam fragmenta in Adonis martyrologio. An in Romana Ecclesia archiuus? non puto: scribit enim Gregorius primus se ea non cognouisse in archiuo sue ecclesie, & Romana vrbis bibliothecis. Vbi igitur sunt? Respondet Onuphrius Panuinius Veronensis in præfatione libri de Romanis Pontificibus & Cardinalibus: Quot sanctissimorum martyrum agones: quot præclarissimorum & doctissimorum hominum gesta & monumenta ignoramus: Vbi enim sunt Hegesippi, Apostolicis temporibus vicini, quinque commentariorum libri, quos de rebus in primitiua Ecclesia gestis (eum) scripsisse referunt Eusebius & Hieronymus? Vbi Papiæ Hierapolitani episcopi, Ioannis Apostoli auditoris, vbi Quadrati Atheniensium

præfulis, & Aristidis Christiani philosophi, qui Apostolorum discipuli fuerunt, & aliorum veterum scriptorum, Ecclesiasticæ historiæ? Vbi septem illorum S. R. E. Notariorum continenter, omnibusque temporibus gesta martyrum sollicitè perquirentium, accuratissimeque & diligentissimè perscribentium monumenta? Vbi demum Damasi papæ liber, quem de Rom. Pontificum qui ante se fuerunt actibus rebusque gestis scripsit: quemque egregium fuisse testatur D. Hieronymus? Omnia prorsus eorum hominum qui superioribus sæculis vixerunt negligentiam, vel etiam persecutionum immanitate interijisse, abolita atque oblitterata esse, summopere est ingemiscendum. Nam eum libellum qui Damasi papæ titulo vulgatus in Conciliorum tomo primo excusus est, non est verisimile esse librum illum, de quo scripserit Hieronymus: qui vsque adeo non meretur egregius dici, vt ne libri quidem appellatione ob paruitatem dignus sit, ex Damasi tamen libro thecario, qui vitas Rom. Pontificum vsque ad Nicolaum papam primum scripsit, excerptum existimo. *Hactenus Onuphrius. Ego verò ex diligenti lectione Martyrologiorum, Bedæ, Vsuarii & Adonis, & Lectionum Rom. Ecclesie secundum antiquum usum, quæ per multis locis per omnia cum Adone conueniunt, animaduerti pleraque martyrum gesta à Rom. Ecclesia notarijs fidelissimè collecta, in varijs bibliothecis & refectorijs adhuc Ms. superesse. Quorum quædam vtcumque excusa sunt Colonia An. 1483. Louanij An. 1485. Legendæ parte 2. siue in historijs*

Sancto

Sanctorum nouiter additis. Habentur itaque præclaris-
sima Sanctorum martyrum gesta magna diligentia con-
scripta, eaque in prædictis Martyrologijs sapissime no-
minatim citantur: fere semper autem nonnihil verbatim
ex ipsis transcriptum est: habentur inquam, sed in qui-
busdam bibliothecis, & sæpe inter obscuras & apocry-
phas vitas, pleraque hætenus latuerunt, vsque ad edi-
tionem eorum per Dominum Surium: nonnulla adhuc
latent.

Gratissimam ergo catholicis & ijs qui pietatem
curant, operam fecit SURIUS in cella sua Carthusiana
gratissimam facient & alij, qui eiusmodi nondum im-
pressa præclara gesta in bibliothecis inuestigare volent,
& prælo dare. Scribit Possidius episcopus in vita beati
Augustini, Ecclesiæ bibliothecam omnesque co-
dices diligenter posteris custodiendos semper iu-
debat. Quæ autem melior potest esse ratio custodiendæ
bibliothecæ manuscriptæ, quam vt prælo dentur quæ
excusa non sunt, & à viris doctissimis, dignissima indi-
canduntur, quæ in publicum prodeant: præsertim cum
iamus Ms. libros incendijs, furtis, hostium direptioni-
bus, hæreticorum deuastationibus & exustionibus, squa-
rare & neglectu, ac per edacem vetustatem, aliasque in-
iurias, miserè nobis deperire. Fatetur Eusebius se ex
Hierosolymorum bibliotheca, quam construxerat vir
venerabilissimus Alexander loci ipsius episcopus, totius
operis sui & Ecclesiasticæ historiæ conscribendæ mate-
riam sumpsisse. Laudat Beda Accam episcopum Hagu-
staldensem, quod historiæ passionum beatorum Aposto-
lorum ac martyrum Christi, vna cum cæteris ecclesiasti-
cis voluminibus, summa industria cõgregans, amplissi-
mam ac nobilissimam bibliothecã fecerit: an non igitur

Cap. 30.

Lib. 6 hi-
stor. Eccle.
c. 14 / Ru-
fi. 16.Lib. 5. bi-
stor. Angl.
cap. 21.

laudandus erit, qui probatissimis martyrum gestis ornatus est varias per vniuersum Christianum orbem bibliothecas? Quanto affectu congratulatur sibi beatissimus ille Gregorius, audiens tantum ab vno quodam martyrum ab Eusebio collecta? Vtilis semper est, docti viri allocutio: quia aut discit audiens quod nescire se nouerat: aut cognoscit, quod est amplius, id quod se & nescisse nesciebat. Quam re ex audientium numero ego nunc factus sum, cui sanctissima vestra beatitudo scribere studuit, ut cunctorum martyrum gesta, quae pia memoriae Constantini temporibus ab Eusebio Caesariensi collecta sunt, transmittere debeamus. Sed haec neque si collecta sunt, neque si sint, ante vestrae beatitudinis scripta cognoui. Ago ergo gratias, quia sanctissimae vestrae doctrinae scriptis eructus, coepi scire quod nesciebam. Et paulo inferius. Ea verò quae transmitti voluisti, quaerentes quidem non inuenimus, sed adhuc non inuenientes quaerimus, & si potuerint inueniri, transmittemus. E quibus Gregorij verbis patet, quantum congratulandum nobis sit, quando martyrum gesta acquirimus, & quae eis agenda sint gratiae per quod acquirimus. Hoc obiter addo, quod etiam in officio aliquo opus sit in edendis martyrum gestis: nam quantumuis diligentes fuerint Romanae Ecclesiae notarij in martyrum gestis fideliter conscribendis, aliqua in eis illusio inueniatur, ut Fabianus inquit, qui qua fidelibus scandalum oriatur: tamen diligens fuit & inimicus noster, qui nedum dormientibus hominibus, sed & vigilantibus, conatur zizania superferrere in medio tritici. Unde & eo tempore passiones quaedam

Lib. 7. epist. 29. Eusebio episcopo Alexandrino.

nam martyrum non satis grauer conſcriptæ ſunt, per hereticos, aut infideles, aut imperitos quosdam ſcriptores: quales ſunt, Gelafio teſte: Georgij & Iulianæ: & pauca alia. Huc etiam pertinet quod Gregorius papa dicat in emendationibus geſtis ſanctæ Felicitatis legi quæ de eâ refert. Vbi inſinuat quod ſedem martyris geſta alia non ſyncera extitiſſe.

Hom. 3.
cuang.

CAPVT XXII.

Quod vtiliter per Archiepiſcopatus colligerentur Martyrologia de proprijs ſanctis, eorumque vitæ.

Specialem etiam curam habere oportet de ijs Sanctis quorum reliquias habemus, qui que nobis conueniendo, bene viuendo, conuerſationis: tolerando fortiter, paſſionis reliquerunt exempla: quorum etiam ſpeciali patrocinio nos adiuuari dubitandum non eſt.

Sicut enim & nos experti ſumus, & noſtri probauere maiores, credimus atque confidimus inter omnes labores iſtius vitæ, ad obtinendam miſericordiam Dei ſemper noſ ſpecialium patronum orationibus adiuuandos. Vnde ad Leonem ſcribunt epiſcopi aliquot, Dicimus tranquillitati veſtræ, quia ab initio, totius hæreticæ blaſphemie in experta eſt veſtra Creta, decem martyribus prouincialibus, paſſionis tempore precantibus ſaluatorem Deum, vt libera à tentationibus hæreticis, ſemper ab æſtu eorum prouincia ſeruetur. Pulchrè etiam Ambroſius: Cum omnium ſanctorum martyrum fratres deuotiſſimè nata-

Leo ſerm.
1. in nata-
li Petri &
Pauli.

Ambro.
ſerm. 77.